

Wyrok z dnia 20 września 2005 r.

II PK 13/05

1. Dla nauczyciela akademickiego zatrudnionego w państwowej uczelni medycznej bezpośrednim źródłem praw i obowiązków związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym świadczeń udzielanych w ramach dyżurów lekarskich, jest odrębna umowa o pracę bądź umowa zlecenia zawarta ze szpitalem (oddziałem) klinicznym, który odpowiada za niewykonanie jego obowiązków wynikających z tej umowy.

2. Państwowa uczelnia medyczna może ponosić odpowiedzialność odszkodowawczą za niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązku zagwarantowania nauczycielowi akademickiemu wykonywania zadań określonych w art. 99 i 100 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 ze zm.).

Przewodniczący SSN Andrzej Wróbel (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Krystyna Bednarczyk, Beata Gudowska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 września 2005 r. sprawy z powództwa Ewy S. przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Szpitalowi Klinicznemu [...] w S. oraz P. Akademii Medycznej w S. o ustalenie, na skutek kasacji P. Akademii Medycznej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z dnia 29 października 2004 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie wyrokiem częściowym z dnia 24 października 2003 r. [...] zasądził (od P. Akademii Medycznej w S. na rzecz powódki Ewy S. kwotę 16.617, 60 zł tytułem wynagrodzenia za okres

od 1 stycznia 1999 r. do końca marca 2001 r. (oddalił powództwo w stosunku do Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego [...] w S.) i ustalił, że powódkę łączył z pozwanym Samodzielnym Publicznym Szpitalem Klinicznym [...] w S. stosunek pracy od 29 marca 2001 r. Sąd ustalił, że Ewa S. ma prawo wykonywania zawodu lekarza dentysty od dnia 15 października 1984 r. Powódka jest pracownikiem dydaktyczno - naukowym PAM od 8 października 1984 r. na podstawie mianowania, w tym od 1 lipca 1994 r. na stanowisku adiunkta Kliniki Chirurgii Szczękowo - Twarzowej w Katedrze Chirurgii Szczękowo - Twarzowej i Stomatologicznej P. Akademii Medycznej w S. Do jej obowiązków należy prowadzenie zajęć dydaktycznych ze studentami, leczenie chorych hospitalizowanych w Klinice i prowadzenie pracy naukowo badawczej.

W dniu 18 kwietnia 1985 r. powódka zawarła z Państwowym Szpitalem Klinicznym [...] w S. umowę o pracę, na mocy której powierzono jej obowiązki lekarza dyżurnego na okres stażu podyplomowego. Następnie powódka zawarła umowę o pracę z Państwowym Szpitalem Klinicznym [...] w S., na mocy której PSK [...] zatrudnił ją w Klinice Chirurgii Szczękowo - Twarzowej na okres zatrudnienia w PAM przy wykonywaniu pracy w zakresie działalności leczniczo - usługowej na rzecz Szpitala w wymiarze 3 godzin dziennie i powierzył obowiązki młodszego asystenta. W zakresie wynagrodzenia umowa odsyłała do obowiązującego wówczas zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej i jednocześnie ustalała stawkę na kwotę 3.500 zł.

Od czasu zawarcia tej umowy do września 1996 r. powódka pełniła w Klinice dyżury lekarskie i leczyła pacjentów. Od początku września 1996 r. Kierownik Kliniki prof. Sylwester K. zaprzestał przydzielania powódce dyżurów lekarskich oraz pozbawił ją możliwości samodzielnego leczenia pacjentów w przydzielonych lekarzom salach chorych. Od tego też czasu PSK [...] zaprzestał wypłacać powódce wynagrodzenie. Na skutek powództwa wytoczonego przez powódkę w roku 1996 przeciwko szpitalowi, a następnie rozszerzonego na P. Akademię Medyczną w dniu 21 czerwca 1999 r. w Sądzie Okręgowym w Szczecinie zapadł wyrok nakazujący PAM dopuszczenie powódki do leczenia chorych i pełnienia dyżurów lekarskich w Klinice Chirurgii Szczękowo - Twarzowej P. Akademii Medycznej w S. i zapłatę odszkodowania za okres od 1 października 1996 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Powództwo względem Państwowego Szpitala Klinicznego [...] w S. zostało oddalone. Postępowanie toczyło się w trzech instancjach. Sąd Apelacyjny zmienił o tyle wyrok Sądu Okręgowego, iż

zasądził na rzecz powódki również wynagrodzenie. Wyrok uprawomocnił się w dniu 2 sierpnia 2000 r.

PAM wypłaciła powódce wynagrodzenie za okres od września 1996 r. do końca grudnia 1998 r., powódka jednak nadal po 31 grudnia 1998 r. nie była dopuszczana do pełnienia dyżurów lekarskich oraz do leczenia chorych w Klinice Chirurgii Szczękowo - Twarzowej PSK [...], który z dniem 1 stycznia 1999 r. stał się Samodzielnym Publicznym Szpitalem Klinicznym [...]. Kierownikiem Kliniki i równocześnie ordynatorem Oddziału Chirurgii Szczękowo - Twarzowej SPSK [...] pozostał Sylwester K., który wciąż nie zgadzał się na pracę powódki w swojej Klinice. Ewa S. trzykrotnie zwracała się do rektora PAM o dopuszczenie jej do pracy w Klinice, jednak nie otrzymała żadnej odpowiedzi.

W styczniu 1999 r. PSK [...] przygotował dla powódki umowę o pracę, która jednak nie została jej przedłożona do podpisu wobec braku zgody Sylwestra K. na zatrudnienie powódki w kierowanej przez niego Klinice. Powódka, choć nadal nie była dopuszczana do pracy w Klinice Szczękowo - Twarzowej, przychodziła codziennie do szpitala i przebywała w nim, co najmniej w godzinach od 8⁰⁰ do 11⁰⁰. W dniu 18 czerwca 1999 r. rektor PAM oraz dyrektor SPSK [...] zawarli umowę, której przedmiotem było określenie zasad prowadzenia przez PAM działalności dydaktycznej i badawczej w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Zgodnie z § 2 tej umowy Szpital zobowiązał się udostępnić Akademii 12 Oddziałów, w tym Oddział Chirurgii Szczękowo - Twarzowej i Stomatologicznej. Stosownie do § 7 umowy oddziałami tymi kierują kierownicy odpowiednich Katedr i Klinik Akademii powołani przez rektora Akademii. Kierownik Katedry i Kliniki odpowiada przed rektorem za działalność dydaktyczną i naukową, a przed dyrektorem Szpitala za udzielanie świadczeń zdrowotnych. Szpital zatrudnia w Oddziale Szpitala dla realizacji swoich zadań statutowych personel lekarski w tym na zasadach, określonych w § 8 również nauczycieli akademickich. Zgodnie, zaś z § 8 (ust. 1) umowy Akademia kieruje pracownikami do oddziałów klinicznych Szpitala, celem realizacji zadań dydaktyczno - naukowych. Nauczyciele akademicki skierowani do oddziałów klinicznych w celu realizacji zadań dydaktyczno - naukowych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych otrzymują wynagrodzenie na podstawie odrębnej umowy o pracę, zawartej ze Szpitalem (ust. 2). O zastosowaniu przez dyrektora Szpitala kar przewidzianych prawem pracy wobec nauczyciela akademickiego w zakresie wykonywanych przez niego obowiązków, wynikających z umowy o pracę, o której mowa w ust.

2, dyrektor Szpitala powiadomił rektora Akademii. Umowa weszła w życie z dniem 1 października 1999 r.

Pismem z dnia 20 marca 2001 r. rektor PAM zwrócił się do dyrektora Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego [...] w S. o natychmiastowe dopuszczenie powódki do leczenia chorych i pełnienia dyżurów lekarskich w Klinice Chirurgii Szczękowo - Twarzowej PAM, zobowiązując go do pisemnego poinformowania o sposobie załatwienia sprawy. Jako podstawę prawną swojego wystąpienia przywołał ustawę z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej oraz umowę z dnia 18 czerwca 1999 r. pomiędzy Samodzielnym Publicznym Szpitalem Klinicznym [...] w S. a P. Akademią Medyczną w S.

Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny sporządził w dniu 28 marca 2001 r. kolejną umowę o pracę, na podstawie której zatrudnił powódkę na czas nieokreślony w charakterze starszego asystenta w Oddziale Chirurgii Szczękowo - Twarzowej z możliwością zmiany komórki organizacyjnej, w wymiarze 1/2 etatu, z wynagrodzeniem według grupy XIX, tj. 685 zł i dodatkiem naukowym 32 zł. Jako dzień rozpoczęcia pracy wskazano w umowie 29 marca 2001 r. Powódka odmówiła podpisania umowy, powołując się na obowiązywanie pomiędzy stronami umowy o pracę z 21 października 1985 r. W piśmie z dnia 9 kwietnia 2001 r. Ewa S. zgodziła się jednak na proponowane w umowie z dnia 28 marca 2001 r. warunki zatrudnienia, traktując je jako aneks do umowy z dnia 21 października 1985 r. W załączeniu do tego pisma powódka zwróciła dyrektorowi Szpitala umowę o pracę z dnia 28 marca 2001 r. Z dniem 29 marca 2001 r. zastępca dyrektora SPSK [...] do spraw leczenia dopuścił powódkę do leczenia chorych w Oddziale Chirurgii Szczękowo - Twarzowej. Od tego dnia, SPSK [...] rozpoczął wypłacanie powódce wynagrodzenia za pracę zgodne z umową z dnia 28 marca 2001 r. Wynagrodzenie powódki wpływało na jej konto w banku. Powódka z powodu niedopuszczenia jej do opieki nad chorymi oraz pełnienia dyżurów lekarskich w Klinice Chirurgii Szczękowo - Twarzowej PAM utraciła w okresie od 1 stycznia 1999 r. do kwietnia 2001 r. kwotę 16.615,20 zł (kwota ta nie uwzględnia nagród z zakładowego funduszu nagród).

Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że w sytuacji prawnej powódki nie da się wyróżnić dwóch stosunków pracy, lecz jeden stosunek pracy z P. Akademią Medyczną. Umowa z dnia 21 października 1985 r. zawarta przez powódkę z Państwowym Szpitalem Klinicznym, choć nazwana umową o pracę w istocie jest bowiem częścią, modyfikacją węzła prawnego jaki łączy powódkę z uczelnią medyczną. W

ocenie Sądu Rejonowego sformułowanie, iż umowa została zawarta na czas zatrudnienia w PAM, wskazuje na ścisły związek umowy ze stosunkiem pracy wiążącym powódkę z PAM. Praca, którą powódka świadczyła na rzecz szpitala, była wykonaniem ciężącego na niej obowiązku, jako na pracowniku naukowo - dydaktycznym uczelni medycznej z mocy art. 100 ust. 1 ustawy o szkolnictwie wyższym i powierzono powódce w ramach zatrudnienia w PAM zakresu zadań obowiązku uczestniczenia w sprawowaniu opieki zdrowotnej. Sąd Rejonowy podkreślił, że pracodawca władny jest powierzyć pracownikowi świadczenie pracy na rzecz innego podmiotu, ale wciąż w ramach stosunku pracy z tym samym pracodawcą. Z treści umowy o pracę z października 1985r. nie wynika, aby na jej podstawie powstał odrębny od stosunku pracy z uczelnią stosunek pracy ze szpitalem, bowiem jej postanowienia wskazują wyraźnie, że powódkę zatrudnia się na okres zatrudnienia w PAM, celem wykonywania pracy w zakresie leczniczo-usługowemu na rzecz szpitala. Konsekwencją uznania, że umowa z dnia 21 października 1985r. łączy strony, tj. powódkę i PAM - zdaniem Sądu Rejonowego - jest to, że Akademia po dniu 30 grudnia 1998 r. była zobowiązana do zapewnienia wykonywania pracy w zakresie działalności leczniczo-usługowej na rzecz szpitala. Ustalenia dokonane przez Sąd doprowadziły go do wniosku, że Akademia Medyczna w okresie od 1 stycznia 1999r. do 28 maja 2001 r. tego obowiązku względem powódki nie wykonała, nie zapewniła bowiem powódce możliwości wykonywania pracy w zakresie działalności leczniczo - usługowej ani w SPSK, ani w innym zakładzie opieki zdrowotnej. Dopiero pismem z dnia 20 marca 2001 r. rektor PAM zwrócił się do dyrektora o dopuszczenie powódki do leczenia chorych i pełnienia dyżurów lekarskich w Klinice Chirurgii Szczękowo - Twarzowej PAM, w związku z czym już 28 marca 2001 r. powódka została dopuszczona do wykonywania obowiązków w Klinice. Mając na uwadze, że po stronie Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego [...] w S. występuje brak legitymacji procesowej biernej, Sąd Rejonowy oddalił powództwo w stosunku do tego pozwanego.

W wyniku przeprowadzonego postępowania Sąd pierwszej instancji przyjął, że powódka była gotowa do świadczenia pracy w okresie od stycznia 1999 r. do marca 2001 r. i doznała przeszkód w świadczeniu pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy. Konsekwencją takiego ustalenia było zasądzenie na rzecz powódki od P. Akademii Medycznej wynagrodzenia na podstawie art. 81 § 1 k.p. Kwotę zasądzonego wynagrodzenia Sąd Rejonowy ustalił na podstawie przedstawionego przez powódkę

wyliczenia, którego pozwana PAM nie kwestionowała. Odsetki zasądził zgodnie z dyspozycją art. 86 §1 k.p. i 481 k.c.

Rozpoznając kolejne roszczenie powódki, tj. o ustalenie, że podstawę jej zatrudnienia w SPSK [...] stanowi umowa o pracę, której projekt SPSK [...] przedstawił jej do podpisania w dniu 28 marca 2001 r., oparte na treści art. 189 k.p.c., Sąd pierwszej instancji ustalił, że pomiędzy powódką a pozwanym SPSK [...] doszło w sposób dorozumiany do zawarcia umowy o pracę w dniu 29 marca 2001 r., bowiem powódka przyjęła zaproponowane jej w dniu 28 marca 2001 r. warunki, traktując je jednak jako aneks do umowy z dnia 21 października 1985 r.

Apelację od tego wyroku złożyła pozwana P. Akademia Medyczna w S. Wyrokowi zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, iż za niedopuszczenie powódki do udzielania świadczeń zdrowotnych od dnia 1 stycznia 1999 r. odpowiada pozwana PAM w S. Ponadto błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż pozwana P. Akademia Medyczna w S. była i nadal pozostaje pracodawcą powódki Ewy S. w zakresie udzielania przez nią świadczeń zdrowotnych w okresie objętym ustaleniami wyroku oraz brak przeprowadzenia dowodów w zakresie ustalenia wysokości należnego powódce wynagrodzenia z tytułu udzielania świadczeń zdrowotnych, mimo iż żądania powódki w tym zakresie są sprzeczne ze zgromadzonym w postępowaniu materiałem dowodowym.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie wyrokiem z 29 października 2004r. [...] oddalił apelację. Sąd Okręgowy uznał, iż poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne znajdują oparcie w prawidłowo zgromadzonym materiale dowodowym, poddanym następnie wnikliwej analizie, w granicach zakreślonych art. 233 §1 k.p.c. Ustalenia te zatem Sąd Okręgowy uznał za prawidłowe i przyjął je za własne, dzieląc nadto w całej rozciągłości wyrażone przez Sąd pierwszej instancji osądy prawne. Wbrew zarzutom apelacji P. Akademia Medyczna jest odpowiedzialna za niedopuszczenie powódki do udzielania świadczeń zdrowotnych od 1 stycznia 1999 r. Umowa o pracę jest szczególnym stosunkiem prawnym, w ramach którego pracownik jest podporządkowany pracodawcy. Istota nierównorzędności stron przejawia się nie tylko w obowiązku wykonywania poleceń przełożonych, ale również nakłada na pracodawcę obowiązek dbałości o realizację umowy zgodnie z jej treścią oraz zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do danego stosunku pracy.

W przedmiotowej sprawie bezsporne było, co prawidłowo ustalił Sąd pierwszej instancji, że zgodnie z obowiązującymi przepisami powódka jako nauczyciel akademicki zatrudniony w uczelni medycznej była zobowiązana do uczestniczenia w sprawowaniu opieki zdrowotnej prowadzonej w ramach społecznego systemu ochrony zdrowia. Obowiązek ten był przewidziany w ustawie o szkolnictwie wyższym z 12 września 1990 r. i początkowo, na co słusznie zwrócił uwagę Sąd Rejonowy, w ustawie nie było wymogu zawierania umów cywilnoprawnych lub umów o pracę. Celem wzmocnienia swych rozważań Sąd pierwszej instancji przywołał treść orzeczenia Sądu Najwyższego z 22 grudnia 1988 r., zgodnie z którym realizacja powyższego obowiązku nie powoduje powstania pomiędzy stronami umowy o pracę, chyba że co innego wynika z treści nawiązanego stosunku prawnego. W tych okolicznościach zarzut apelującego, iż P. Akademia Medyczna w S. nie pozostaje pracodawcą powódki w zakresie udzielania przez nią świadczeń zdrowotnych w II okresie objętym ustaleniami niniejszego postępowania został uznany nieuprawniony.

Sąd Okręgowy odnosząc się do twierdzeń apelacji - nadto należy zauważyć, iż podnoszone zarzuty co do zasądzenia wynagrodzenia w kwotach faktycznie nieodpowiadających treści dokumentów również nie zasługują na uwzględnienie. W szczególności pracodawca nie kwestionował wysokości dochodzonego przez powódkę roszczenia. Treść dokumentów przywołanych w apelacji na tę okoliczność była apelującemu znana i bezczynność strony w tym zakresie nie tworzy po stronie Sądu Rejonowego obowiązku podejmowania działań z urzędu.

Od powyższego wyroku P. Akademia Medyczna w S. wniosła kasację, zaskarżając go w całości. Jako podstawy kasacji wskazano: 1. naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 100 ust. 1a ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 1990 r. Nr 65, poz. 395 ze zm.), poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, iż wejście w życie tego przepisu nie wpłynęło w żaden sposób na zobowiązania P. Akademii Medycznej w S. względem powódki i pozwana Akademia również po dniu 30 grudnia 1998 r. zobowiązana była do zapewnienia powódce wykonywania pracy w zakresie działalności leczniczo-usługowej na rzecz szpitala, 2. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 378 § 1 k.p.c., poprzez brak rozważenia zarzutów podniesionych przez pozwaną w apelacji z dnia 22 marca 2004 r. od wyroku częściowego Sądu Rejonowego w Szczecinie, z dnia 24 października 2003 r. [...].

Mając powyższe na uwadze, wniesiono o: - zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa Ewy S. przeciwko P. Akademii Medycznej w S. w zakresie roszczeń objętych wyrokiem częściowym Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 24 października 2003 r. [...]; ewentualnie - uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi, który wydał zaskarżone orzeczenie, do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej P. Akademii Medycznej w S. kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja ma usprawiedliwione podstawy. Trafny jest zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem przepisu art. 100 ust. 1a ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym, który stanowi, że nauczyciele, o których mowa w ust. 1, są zatrudniani na podstawie umowy o pracę albo umowy cywilnoprawnej na udzielanie świadczeń zdrowotnych, zawartej ze szpitalem klinicznym albo innym zakładem opieki zdrowotnej (szpitalem). W rozpoznawanej sprawie, która dotyczy roszczeń powódki za okres od 1 stycznia 1999 r. do „końca marca” 2001 r., sporne są dwa problemy prawne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, a mianowicie, kto w tym okresie był pracodawcą powódki oraz kto ponosi odpowiedzialność za niedopuszczenie powódki do udzielania świadczeń zdrowotnych na zasadach określonych w art. 100 ustawy o szkolnictwie wyższym.

Odnosnie do pierwszego zagadnienia prawnego należy uznać, że powódkę - jako pracownika naukowo dydaktycznego - łączył od 8 października 1984 r. stosunek pracy na podstawie mianowania, w tym od 1 lipca 1994 r. na stanowisku adiunkta, z P. Akademią Medyczną (dalej jako „PAM”), natomiast w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych w Państwowym Szpitalu Klinicznym [...] (dalej jako „PSK [...]”) w S. powódkę łączy stosunek pracy z tym Szpitalem na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 21 października 1985 r. Umowa ta nie wygasła w styczniu 1999 r. wskutek przekształcenia szpitala klinicznego w samodzielny zakład opieki zdrowotnej. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego „ponieważ samodzielny publiczny zakład ma osobowość prawną i jest nowym podmiotem prawa, a jego poprzednik w sensie prawnym, (a także faktycznym), przestał istnieć (uległ likwidacji), to wobec tego nie ma podstaw do tego, by twierdzić, że pracownicy

nadal są zatrudnieni przez tego samego pracodawcę, który jedynie uległ pewnym przekształceniom organizacyjno-prawnym (uzasadnienie uchwały z dnia 7 lipca 2000 r., III ZP 16/00, OSNAPiUS 2000 nr 23, poz. 847; por. ostatnio uchwała z dnia 7 października 2004 r., II PZP 11/04, OSNP 2005 nr 1, poz. 2). Sytuację prawną powódki w tym zakresie należy zatem oceniać w świetle art. 23¹ k.p., gdyż jej dotychczasowy zakład pracy w znaczeniu przedmiotowym (PSK [...]) przeszedł na innego pracodawcę (Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny [...], dalej jako „SPSK[...]”), a jednocześnie dotychczasowy jej pracodawca (PSK [...]) przestał istnieć. W następstwie dokonanego przekształcenia, pracownicy, w tym powódka, stali się z mocy prawa (art. 23¹ § 1 k.p.) stronami stosunków pracy z nowym pracodawcą. Należy zatem przyjąć, że umowa o pracę z dnia 21 października 1985 r. wiązała strony do czasu zawarcia przez powódkę nowej umowy o pracę z pozwanym SPSK [...] w S. z dnia 28 marca 2001 r. Sytuacji prawnej powódki jako pracownika SPSK [...] nie zmienił zasadniczo przepis art. 100 ust. 1a ustawy o szkolnictwie wyższym, bowiem umowa zgodna z tym przepisem i umową z dnia 18 czerwca 1999 r., której stronami są SPSK [...] i PAM, została zawarta między tym SPSK [...] i powódką dopiero dnia 28 marca 2001 r. Można jedynie przyjąć, że wiążąca nadal strony umowa o pracę z 21 października 1985 r. powinna być kwalifikowana jako umowa o pracę w rozumieniu tego przepisu, ponieważ na jej podstawie powódka świadczyła usługi zdrowotne w wykonaniu obowiązku, o którym mowa w art. 100 ust. 1 ustawy o szkolnictwie wyższym.

Z powyższego wynika, że powódka pozostawała w spornym okresie jednocześnie w dwóch stosunkach pracy i miała dwóch pracodawców, a mianowicie PAM w zakresie obowiązków naukowo-dydaktycznych oraz badawczych i SPSK [...] w S. w zakresie obowiązku świadczenia usług zdrowotnych.

Nie jest trafny pogląd Sądów obu instancji, że powódka pozostawała w jednym stosunku pracy z jednym pracodawcą, a mianowicie z akademią medyczną, zaś świadczenie przez nią na podstawie umowy o pracę usług zdrowotnych w szpitalu klinicznym było świadczeniem pracy na rzecz innego podmiotu (por. wyrok SN z dnia 2 sierpnia 2000 r. I PKN 752/99). Pogląd ten został wypowiedziany na tle stanu prawnego obowiązującego przed dniem 1 stycznia 1999 r. Od tego dnia jest natomiast oczywiste, że po pierwsze - szpital kliniczny jest odrębnym i niezależnym od akademii medycznej podmiotem - zakładem opieki zdrowotnej w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. Nr 91, poz. 408 ze zm.), a zatem podmioty te są odrębnymi pracodawcami w rozumieniu art. 3 k.p.; po

drugie - nauczyciele akademicki zatrudnieni w akademiach medycznych wykonujący zadania dydaktyczne i badawcze w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w szpitalach klinicznych są zatrudniani przez te szpitale na podstawie umowy o pracę albo umowy cywilnoprawnej na udzielanie tych świadczeń (art. 100 ust. 1a ustawy o szkolnictwie wyższym). Z przepisów tych wynika, że dla nauczyciela akademickiego zatrudnionego w państwowej uczelni medycznej bezpośrednim źródłem praw i obowiązków związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym świadczeń udzielanych w ramach dyżurów lekarskich, jest umowa o pracę bądź umowa zlecenia zawarta między szpitalem (oddziałem) klinicznym a nauczycielem akademickim zatrudnionym w uczelni medycznej. Umowa ta jest źródłem odrębnego stosunku prawnego w postaci stosunku pracy lub cywilnoprawnego stosunku zlecenia, istniejącego obok podstawowego stosunku służbowego wiążącego nauczyciela akademickiego z zatrudniającą go państwową uczelnią medyczną. Nie ma prawnego zakazu pozostawiania nauczyciela akademickiego w drugim stosunku pracy (zlecenia) zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2004 r., I PK 610/03 (OSNP 2005 nr 3, poz. 35). Również w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2003 r., I PK 153/03 (OSNP 2005 nr 7, poz. 90), stwierdzono, że „z art. 100 ust. 1a ustawy jednoznacznie wynika, że udzielanie przez nauczycieli akademickich świadczeń zdrowotnych, które do tej pory było elementem stosunku pracy nauczyciela akademickiego (opartego na mianowaniu), stało się sferą zastrzeżoną dla stosunków umownych: umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej.”

Z ustaleń Sądów obu instancji wynika, że powódka po 31 grudnia 1998 r. nie była dopuszczana do pracy (pełnienia dyżurów lekarskich oraz leczenia chorych) w SPSK [...] w S., ponieważ nie zgadzał się na to kierownik kliniki i równocześnie dyrektor oddziału chirurgii szczękowo-twarzowej SPSK [...]. Powódka, chociaż nie była dopuszczana do pracy w klinice, przychodziła codziennie do szpitala i przebywała w nim co najmniej w godzinach od 8⁰⁰ do 11⁰⁰. Jeżeli zatem powódkę w spornym okresie nadal łączył stosunek pracy z tym szpitalem klinicznym na podstawie umowy z 1985 r., to w świetle ustalonych bezspornie okoliczności sprawy nie ulega wątpliwości, że za niedopuszczenie powódki do pracy w szpitalu, odpowiada ten szpital kliniczny. Z tego faktu wypływa więc dalszy wniosek, że podstawą materialnoprawną roszczeń powódki za niedopuszczenie jej do udzielania świadczeń zdrowotnych w szpitalu klinicznym będącym zakładem opieki zdrowotnej były - w stosunku do szpitala klinicznego jako pracodawcy - przepisy Kodeksu pracy o wynagrodzeniu za czas

gotowości do pracy (art. 81 § 1 k.p.). Przepis ten oczywiście nie mógł być podstawą zasądzenia na rzecz powódki wynagrodzenia od PAM w Szczecinie, która nie była pracodawcą powódki w zakresie udzielania przez nią świadczeń zdrowotnych u innego pracodawcy.

Innym natomiast zagadnieniem jest obowiązek akademii medycznej zapewnienia powódce wykonywania zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w szpitalu klinicznym, który wynika wprost z treści powołanego przepisu art. 100 ust. 1 ustawy o szkolnictwie wyższym (powołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2003 r., I PK 153/03) oraz odpowiedzialność akademii medycznej za nienależyte wykonanie tego obowiązku.

Według art. 43e ust. 1 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, szpital może udostępniać państwowej uczelni medycznej i innym jednostkom wymienionym w tym przepisie, prowadzącym działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych, oddział szpitalny (nazywany w dalszych przepisach „oddziałem klinicznym”) na potrzeby wykonywania zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Stosownie do art. 43e ust. 2 ustawy, udostępnienie oddziału klinicznego następuje na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej przez kierownika zakładu opieki zdrowotnej (szpitala) z państwową uczelnią medyczną. Z art. 43c ustawy z dnia 10 grudnia 1998 r. w powiązaniu z art. 100 ust. 1a ustawy o szkolnictwie wyższym w nowym brzmieniu wynika przy tym, że warunkiem nabycia przez nauczyciela akademickiego zatrudnionego w państwowej uczelni medycznej, praw i obowiązków związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym świadczeń udzielanych w ramach usług medycznych i dyżurów lekarskich, jest zawarcie umowy o pracę bądź umowy zlecenia z oddziałem klinicznym, a jeszcze wcześniej - zawarcie umowy cywilnoprawnej o udostępnienie szpitala na potrzeby wykonywania zadań dydaktycznych i badawczych (w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych) między szpitalem klinicznym a państwową uczelnią medyczną. Przesunięcie obowiązku sprawowania opieki zdrowotnej, polegającej na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, ze stosunku pracy wiążącego nauczyciela akademickiego z uczelnią medyczną do umownego stosunku pracy lub stosunku cywilnoprawnego, który może powstać między tym nauczycielem a szpitalem klinicznym albo innym zakładem opieki zdrowotnej, oznacza że formalnie uczelnia medyczna nie ma uprawnień, by wymusić wprost na szpitalu klinicznym zatrudnienie nauczyciela akademickiego. Szpital kliniczny przestał być bowiem „szpitalem klinicznym

uczelnii", jej jednostką organizacyjną. Nie oznacza to jednak, że została ona pozbawiona możliwości urzeczywistniania zadań nałożonych na nią w drodze ustawy. Urzeczywistnianie tych zadań następuje bowiem poprzez zawarcie z kierownikiem zakładu opieki zdrowotnej umowy cywilnoprawnej o udostępnienie oddziału szpitala klinicznego (art. 43e ust. 2 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej). Umowa taka pomiędzy SPSK [...] i PAM została zawarta dnia 18 czerwca 1999 r. Określono w niej zasady prowadzenia przez PAM działalności dydaktycznej i badawczej w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. W § 8 tej umowy strony postanowiły, że Akademia kieruje pracowników do oddziałów klinicznych szpitala celem realizacji zadań dydaktyczno-naukowych w liczbie proporcjonalnej do zakresu swoich zadań dydaktycznych i naukowych, zaś liczba kierowanych nauczycieli akademickich oraz ich skład personalny wymaga uzgodnienia z dyrektorem szpitala na początku roku akademickiego.

Sądy orzekające w niniejszej sprawie nie rozważyły ewentualnie istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, czy niedopuszczenie powódki do pracy przez SPSK [...] wynikało z okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność Państwowa Akademia Medyczna, na przykład wskutek nieskierowania powódki do oddziału klinicznego, czy wyłącznie wskutek okoliczności leżących po stronie Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego. Wymaga przy tym podkreślenia, że uczelnia medyczna może ponosić odpowiedzialność odszkodowawczą - na podstawie przepisów o niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu zobowiązań umownych (art. 471 k.c.) - za niewykonanie obowiązku zagwarantowania nauczycielom akademickim możliwości wykonywania zadań określonych w art. 99 i 100 ustawy o szkolnictwie wyższym (powołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2003 r., I PK 153/03).

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====